

ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА ЦІН НА ОСНОВНІ ПРОДУКТИ ХАРЧУВАННЯ У СУПЕРМАРКЕТАХ УКРАЇНИ ТА ФІНЛЯНДІЇ

COMPARATIVE ASSESSMENT OF PRICES ON BASIC FOOD PRODUCTS IN SUPERMARKETS OF UKRAINE AND FINLAND

УДК 338.516.49

<https://doi.org/10.32843/infrastruct42-23>
Бодак М.П.

к.т.н., доцент,
доцент кафедри товарознавства,
технологій і управління якістю
харчових продуктів
Львівський торговельно-економічний
університет

Семак Б.Б.

д.е.н., професор,
професор кафедри маркетингу,
проректор з наукової роботи
Львівський торговельно-економічний
університет

Гирка О.І.

к.т.н., доцент,
доцент кафедри товарознавства,
технологій і управління якістю
харчових продуктів
Львівський торговельно-економічний
університет

Bodak Mykhailo**Semak Bohdan****Gyrka Olga,**

Lviv University of Trade and Economics

У статті проведено порівняльне оцінювання цін на основні продукти харчування у супермаркетах України та Фінляндії. Для порівняння досліджено актуальні ціни у супермаркетах "Prisma", які входять до складу компанії "S Group", та в українських супермаркетах «Ашан» і «Метро». Під час дослідження встановлено, що ціна умовного «споживчого кошика» українців на 32–33% нижче, ніж у фінів. Ціна хліба у Фінляндії складає в середньому 80 грн. за кг, а в Україні – 40–50 грн., борошно порівняно з українським приблизно в 2 рази дорожче, а спагетті – у 2,5 рази дешевше. Однією з найважливіших груп харчового раціону є молочні продукти. Якщо не враховувати нетрадиційні для Фінляндії сметану й кефір, то ціни на молоко перебувають на приблизно однаковому рівні, а на сир, масло, йогурт – нижчому. Традиційно дорогою у Фінляндії є яловичина, вартість якої приблизно у 2 рази вище порівняно з українськими цінами, хоча ціни на м'ясо птиці перебувають на співставному рівні.

Ключові слова: продукти харчування, «споживчий кошик», супермаркети "Prisma", «Ашан Україна», «Метро Кеш енд Кері», порівняльна оцінка.

В статті проведено сравнительное оценивание цен на основные продукты питания в супермаркетах Украины и Финляндии. Для сравнения исследованы актуальные цены в супермаркетах "Prisma", которые входят в состав компании "S Group", и в украинских супермаркетах «Ашан» и «Метро». При исследовании установлено, что цена условной «потребительской корзины» украинцев на 32–33% ниже, чем у финнов. Цена хлеба в Финляндии составляет в среднем 80 грн. за кг, а в Украине – 40–50 грн., мука по сравнению с украинской примерно в 2 раза дороже, а спагетти – в 2,5 раза дешевле. Одной из важнейших групп пищевого рациона являются молочные продукты. Если не учитывать нетрадиционные для Финляндии сметану и кефир, то цены на молоко находятся примерно на одинаковом уровне, а на сыр, масло, йогурт – низшем. Традиционно дорогой в Финляндии является говяжья, стоимость которой примерно в 2 раза выше по сравнению с украинскими ценами, хотя цены на мясо птицы находятся на сопоставимом уровне.

Ключевые слова: продукты питания, «потребительская корзина», супермаркеты "Prisma", «Ашан Украина», «Метро Кэш энд Керри», сравнительная оценка.

Food security is the protection of a person's vital interests, which is to guarantee by the state the unimpeded economic access to food products for the sake of maintaining his or her ordinary life activities. The set of food products is formed by the central executive body, which ensures the formation of the state health policy, using the norms of the physiological need of the human body for food products based on their chemical composition, energy value and considering the recommendations of the World Health Organization. The purpose of the study was to carry out a comparative assessment of prices for food products included in the "consumer basket", which are sold in supermarkets in Ukraine and Finland. The study found that the price of bread in Finland is an average of UAH 80 per kg, and in Ukraine UAH 40–50, flour compared to Ukrainian prices is about 2 times more expensive, however spaghetti is 2.5 times cheaper. One of the most important food groups is dairy products. Traditionally, beef is expensive in Finland – about twice as much as in Ukraine, although poultry prices are at a comparable level. Fresh fish, coffee, juice and chips are cheaper in Finland, and prices for tea, cocoa, paprika, cinnamon are about the same. According to the results of the studies it was found that the average Ukrainian consumer's basket will cost 30% cheaper than the Finnish one. If the Finn spends EUR 357, then the Ukrainian will have to pay EUR 230–240 for products of comparable quality in Ukraine, depending on the retail chain. It would seem that EUR 120, which saves a Ukrainian compared to a Finnish citizen, would make him a richer man. But there is one big BUT. The average salary of a Finn is \$3072 and in Ukraine – \$357. According to the Ministry of Finance of Ukraine, in August 2019, the average salary amounted to UAH 10537, which at the rate of the NBU for \$25.32 is \$416. Based on the implemented calculations, we determined that the average Finnish citizen spends monthly 12.75% of his / her income on buying "consumer basket" food products, while the average Ukrainian will have to pay 62.16% of his / her monthly income for a similar amount of food products.

Key words: foodstuffs, "consumer basket", Prisma supermarket, Auchan Ukraine, Metro Cash & Carry, comparative assessment.

Постановка проблеми. Відповідно до статті 1 Закону України «Про прожитковий мінімум» прожитковий мінімум – це вартісна величина достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження її здоров'я набору продуктів харчування (далі – набір продуктів харчування), а також мінімального набору непродовольчих товарів (далі – набір непродовольчих товарів) та мінімального набору послуг (далі – набір послуг), необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості [1].

Відповідно до статті 3 цього Закону набір продуктів харчування та набір непродовольчих товарів визначаються в натуральних показниках,

набір послуг – у нормативах споживання не рідше одного разу на п'ять років.

Набір продуктів харчування формується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, з використанням нормативів фізіологічної потреби організму людини в продуктах харчування з огляду на їх хімічний склад та енергетичну цінність, з урахуванням рекомендацій Всесвітньої організації охорони здоров'я.

Основними засадами формування набору продуктів харчування є:

– забезпечення дитини повноцінним харчуванням для розвитку організму;

– забезпечення дитини віком від 6 до 18 років додатковим харчуванням для активного соціального та фізичного розвитку;

– задоволення організму працюючої особи у відтворенні працездатності, збереження працездатності для безробітного, відновлення у необхідних випадках працездатності для особи, яка її втратила;

– підтримання повноцінного функціонування організму людини похилого віку.

Востаннє уряд переглядав споживчий кошик у жовтні 2016 року, а до цього аж у 2000 році. Водночас згідно з вимогою Закону «споживчий кошик» має переглядатися кожні 5 років.

Нині «споживчий кошик» зразка 2016 року (Постанова КМУ від 11 жовтня 2016 року № 780 визнана незаконною) є нечинним [2; 3]. Водночас нечинним є також «споживчий кошик», який затверджувався Постановою КМУ від 14 квітня 2000 року № 656 [4]. Уряд не мав та не має права застосовувати для розрахунку прожиткового мінімуму «споживчий кошик» зразка 2000 року, оскільки він втратив свою чинність у 2005 році (законодавча заборона, додатково встановлена судом, щодо неможливості застосування наборів понад п'ятирічного терміну).

Подаючи на затвердження Верховної Ради України проєкт Закону України «Про державний бюджет України на 2019 рік», Кабінет Міністрів України не мав права застосовувати розрахунки прожиткового мінімуму на основі «споживчого кошику» зразка 2016 року або «споживчого кошику» 2000 року. Тим самим увесь державний бюджет 2019 року сформовано урядом незаконно, а законопроект «Про Державний бюджет на 2019 рік» поданий з порушенням вимог закону [5].

З огляду на згадані вище порушення законодавства постає проблема адекватного оцінювання вартості «споживчого кошика» в Україні станом на початок 2020 року. Вирішити цю проблему неможливо без дослідження відпускних роздрібних цін на продукти, які входять до «споживчого кошика» й часто споживаються громадянами нашої країни. На нашу думку, більш повного розуміння шляхів вирішення поставленої проблеми можна досягнути завдяки порівняльному аналізу цінової ситуації на базові продукти харчування в Україні та у розвинутих країнах, наприклад Фінляндії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми порівняльної оцінки цін на різні групи товарів цікаві цілій низці відомих іноземних та вітчизняних учених, зокрема членам Економічного дискусійного клубу, які займаються моніторингом споживчих цін на основні види продуктів харчування в Україні та окремих країнах світу [6–8].

Проблеми ціноутворення на продукти харчування в Україні та за кордоном у своїх працях досліджували такі зарубіжні та вітчизняні автори, як А. Матхевз, Н. Джонз, Б.-Л. Сандста, С. Бейлі, Х. Коновалова, О. Панченко, О. Дорошенко, С. Сліпченко, Н. Косар,

Н. Кузьо, Ю. Тарасова, Р. Янкель. Більшість досліджень вітчизняних авторів стосується порівняння цін на споживчі товари, зокрема продовольчі, в Україні та сусідніх країнах. Однак, на наш погляд, досить мало публікацій, котрі стосуються порівняння цін на споживчі товари в Україні та у країнах, з якими у нашої країни немає спільного кордону.

Постановка завдання. Нами було взято за основу Постанову КМУ «Про затвердження наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг для основних соціальних і демографічних груп населення» № 780 для порівняння цін на основні групи продовольчих товарів у супермаркетах України та Фінляндії. Автори статті не мають на меті порівнювати рівень зарплат, соціальних виплат і життя населення. Ціни для порівняння взято з офіційного сайту фінської мережі торгових центрів «Prisma» [9] та українських сайтів мереж «Ашан» [10] і «Метро» [11]. Ціни у фінському супермаркеті подані в EUR, а загальна сума «споживчого кошика» зазначена з перерахунком на гривні згідно з курсом НБУ станом на 13 жовтня 2019 року [12]. Основним завданням статті є проведення та аналіз результатів порівняльного оцінювання цін на продукти харчування, включені до «споживчого кошика», у вибраних для дослідження великих роздрібних мережах України та Фінляндії.

Виклад основного матеріалу дослідження. «S Group» – це фінська компанія роздрібної торгівлі з головним офісом в Гельсінкі. Вона, заснована у 1904 році, складається з 20 регіональних кооперативів, що діють по всій території Фінляндії. «S Group» працює на ринках продовольчих товарів, промислових товарів, автосервісу, готельних та ресторанних послуг. «S Group» є основним конкурентом «Kesko». Група також веде бізнес у Фінляндії, Естонії та Росії.

«S Group» є керуючою компанією п'яти таких мереж супермаркетів:

– «Sale» – мережа невеликих продуктових магазинів, переважно розташованих у сільській місцевості, невеликих містах і передмістях з акцентом на сервіс; магазини «Sale» реалізують тільки найпопулярніші продукти щоденного попиту; у Фінляндії близько 240 таких магазинів;

– «Alera» – це еквівалент «Sale» в регіоні Великий Гельсінкі; у Гельсінкі та сусідніх містах близько 110 магазинів «Alera»;

– «S-market» – великі супермаркети з найкращим вибором товарів для продажу й часто з додатковими послугами; це найбільша мережа супермаркетів компанії «S Group», яка налічує близько 400 магазинів по всій території Фінляндії;

– «Prisma» – мережа гіпермаркетів, яка налічує близько 90 магазинів у Фінляндії, Естонії та Росії, здебільшого у великих містах; раніше мережа також працювала в Латвії та Литві;

– «Food Market Herkku» – найбільший продовольчий ринок, який працює у фінській столичній області (Гельсінкі, Еспоо, Вантаа), Турку і Тампере.

У компанії «S Group» працюють 42 тисячі співробітників. У 2018 році компанія контролювала 46% фінського ринку товарів повсякденного попиту, а її дохід за перше півріччя 2019 року склав 154 мільйони EUR. Найбільший дохід від продажів припадає на мережі «S-market» (49%) і «Prisma» (39%). Протягом останніх років «S Group» проводить політику зниження відпускних цін на продукти харчування [13].

«Ашан Україна» (ТОВ «Ашан Україна Гіпермаркет») – український сегмент мережі супермаркетів та гіпермаркетів французької групи «Auchan SA» (штаб-квартира розташована у Ліллі, Франція).

Україна стала дванадцятотою країною, де французька група «Auchan SA» відкрила свої гіпермаркети. Управління всією діяльністю «Ашан» в Україні покладено на ТОВ «Ашан Україна Гіпермаркет», яке має у своєму складі низку структурних підрозділів, серед яких слід назвати консалтингові, фінансові та будівельні компанії. Станом на жовтень 2017 року в Україні функціонували 16 гіпермаркетів мережі.

20 червня 2017 року торговельна мережа «Ашан-Україна» підписала угоду з українським дистриб'ютором «Караван» з викупу його активів. 5 вересня 2017 року «Ашан-Україна» завершив проєкт викупу компанії завдяки отриманому дозволу на концентрацію від Антимонопольного

комітету України. Компанія поступово впроваджує в колишніх магазинах «Караван» свій комерційний проєкт та інші напрями в межах своєї нової концепції розвитку. «Ашан» тісно співпрацює з українським ритейлером «Фуршет». З 2010 року компанії «Ашан» і «Фуршет» працюють над створенням спільної логістичної мережі.

В жовтні 2017 року «Ашан Рітейл Україна» продав свою частку в мережі «Фуршет» (20% акцій, якими компанія володіла з 2007 року). Покупцем виступила інвестиційна компанія «V12-Partners» (угода проведена керуючим партнером «V12-Partners» Олексієм Чернишовим). Вартість угоди не оприлюднена [14].

«METRO Cash & Carry» (в Україні ТОВ «МЕТРО Кеш енд Кері Україна») – мережа магазинів професійної оптової торгівлі на засадах самообслуговування у Європі, Азії та Африці. Компанія входить до складу «METRO Group». Центри оптової торгівлі «METRO» та «MAKRO» пропонують асортимент до 30 000 продовольчих та непродовольчих товарів. Понад 90% продукції, представленої в оптових магазинах «METRO» закуповується у національних постачальників та виробників. 20 серпня 2003 року «МЕТРО Кеш енд Кері Україна» відкрила свій перший магазин у Києві на Теремках.

Нині «МЕТРО Кеш енд Кері Україна» співпрацює з 2 000 українських та міжнародних компаній. 90% товарів компанія закуповує в українських

Таблиця 1

Ціни на хлібобулочні вироби й крупи у супермаркетах України та Фінляндії

Харчовий продукт	Норма*	Назва супермаркету, найменування продукту, ціна за кг		
		Prisma, EUR	Auchan, грн.	Metro, грн.
<i>Хлібопродукти</i>				
Хліб пшеничний	62	OULULAINEN Fair 550 г / 2,89	Хліб пшеничний форма 400 г / 25	Батон Рум'янець Молочний (нарізка) 450 г / 37,5
Хліб житній	39	OULULAINEN Ruislimppu 700 г / 2,79	Хліб Бородинський Рум'янець з насінням соняшника порізаний 500 г / 37,3	Хліб Бородинський Рум'янець з насінням соняшника порізаний 500 г / 47,8
Борошно пшеничне	9,4	X-Tra Vehnäjauho 2 kg / 0,45	Борошно Кожен день пшеничне вищого ґатунку 1 кг / 11,50	Борошно Аро пшеничне вищого ґатунку 2 кг / 10,68
Макаронні вироби	4	X-Tra Spagetti / 0,34	Макарони спагеті Хуторок 700 г / 27,9	КМФ вермішель довга екстра 1кг / 26,9
<i>Крупи</i>				
Рисова	2,5	Xtra Long grain rice, 2 kg / 0,62	Рис Кожен день довгозернистий шліфований 500 г / 25,98	Рис Аро довгозернистий пропарений 1кг / 23,90
Манна	1	Kotimaista 1 kg Mannasuurimo / 1,05	Крупа Кожен день манна 1 кг / 12,9	Крупа Аро манна 900 г / 14,3
Гречана	2	GoGreen 400 g Kokonainen Tattarisuurimo / 4,12	Крупа гречана Сквирянка непропарена органічна 800 г / 80,6	Крупа гречана Сквирянка непропарена 800 г / 53,6
Вівсяна	1,1	Myllyn Best Овсянка 1 кг / 1,29	Пластівці вівсяні Кожен день 500 г / 27,8	Пластівці вівсяні Новоукраїнка № 2 400 г / 37,25
Інші (ячна, перлова)	0,5	Torino 600 g ohrahelmi / 3,15	Крупа Кожен день перлова 1 кг / 11,1	Крупа перлова Аро / 12,5
Бобові: – горох; – сочевиця	1,9	Kotimaista 500 g / 1,5; GoGreen 400 g Vihreät linssit / 3,47	Горох колотий Щедрі брати 1 кг / 15,0; Чечевиця Auchan зелена 500 г / 65,8	Крупа горохова Аро / 12,5; Сочевиця зелена METRO Chef 500 г / 69,8

* кг/рік на 1 працездатну особу

виробників, дистриб'юторів та імпортерів. Торговельна площа магазинів у середньому складає 8 000–10 000 м², а загальна площа однієї будівлі – в межах 16 000 м² [15; 16].

Ціни на хлібобулочні вироби й крупи у вибраних для дослідження супермаркетах України та Фінляндії подано в табл. 1.

Якщо порівнювати ціни у супермаркетах України та Фінляндії на основні продукти харчування, то ціна «споживчого кошика» буде різнитися приблизно на третину. Так, конвертувавши вартість споживчого кошика продуктів, які реалізуються у мережі супермаркетів «Prisma», з EUR у гривні по курсу НБУ, отримуємо суму 9 659,97 грн., тоді як ціна «споживчого кошика» в супермаркеті «Ашан» становила 6 530,95 грн., у «Метро» – 6 377,88 грн., що на 32,39% та 33,98% нижче ціни в «Prisma».

Для більш детального аналізу цін нами порівняно їх у розрізі основних груп продовольчих товарів, таких як хлібопродукти й крупи.

Так, ціна хліба у Фінляндії складає в середньому 80 грн. за кг, а в Україні – 40–50 грн., борошно порівняно з українським приблизно в 2 рази дорожче, а спагеті – в 2,5 рази дешевше. Крупи у Фінляндії коштують у межах від 0,62 EUR за кг рису до 4,12 EUR за кг гречки (17–112 грн.). Ціни в Україні загалом перебувають у межах від 11 грн. (перлова крупа) до 70–80 грн. (сочевиця та непропарена органічна гречка відповідно).

Ціни на фруктово-овочеві товари, кондитерські вироби, олію та маргарин у супермаркетах України та Фінляндії подано в табл. 2.

Щодо порівняння цін на фрукти й овочі, то з подорожанням картоплі у цьому році в Україні її

Таблиця 2

Ціни на фруктово-овочеві товари, кондитерські вироби, олію та маргарин у супермаркетах України та Фінляндії

Харчовий продукт	Норма*	Назва супермаркету, найменування продукту, ціна за кг		
		Prisma, EUR	Ашан, грн.	Metro, грн.
<i>Овочі (зокрема, солоні, квашені)</i>				
Картопля	95	Kiinteä Harjattu Peruna / 0,60	Картопля / 14,2	Картопля / 14,9
Капуста	28	Keräkaali / 1,15	Капуста білокачанна / 7,4	Капуста UA / 7,96
Помідори	25	Terttutomaatti / 2,15	Томати рожеві / 29,95	Томат рожевий / 36,9
Огірки		Kurkku Suomi / 2,25	Огірок короткоплідний / 24,7	Огірок гладкий кг / 26,9
Морква	9	Kotimaista 1 kg suomalainen porkkana / 1,19	Морква Кожен день очищена мита ціла 500 г / 36,84	Морква мита мішок кг / 14,9
Буряк	9	Kotimaista 2 kg punajuuripussi / 1,18	Буряк / 6,29	Буряк / 5,45
Цибуля	9,1	Sipuli / 1,25	Цибуля ріпчаста / 7,5	Цибуля ріпчаста 2 кг / 14,8
Часник	0,9	Rainbow 100 g valkosipuli / 5,0	Часник / 49,5	–
Гарбуз	13	Rannikon Kurpitsa / 2,15	Гарбуз / 6,95	Гарбуз Ромашка / 12,9
Баштанні: – кавуни; – дині	16	Rannikon Vesimeloni / 1,25; Hunajameloni Pala / 2,49	Кавун / 8; диня / 19,95	Диня Дукрал / 14,9
<i>Фрукти та ягоди</i>				
Фрукти, ягоди свіжі	60	Appelsiini Navel / 1,39; Omena Lobo / 0,98; Päärynärasia / 1,39; Chiquita-banaani / 1,39	Апельсини пупкові / 31,7; яблуко / 15,95; банани / 27,3	Апельсин Еліт Іспанія, кг / 54,9; яблуко Гала органікс кг / 29,9; груша конференція 1 кг / 64,9; банан, кг / 29,9
Сухофрукти	4	X-tra Rusinat 250 g / 3,0	Родзинки Кондор світлі 100 г / 163,1	Родзинки Бакаллант султанські 500 г / 159,8
Цукор	24	Hienosokeri / 0,59	Цукор Кожен день білий кристалічний 3 кг / 14,1	Цукор Аго білий кристалічний 3 кг / 13,1
Кондитерські вироби	13	Tumma suklaa / 4,90; Nestlé Lion 42 г / 0,52; X-tra Mariekeks 3 x 200 г / 1,63; Rainbow Kuningatarvohveli 325 г / 5,51; LU 100 g TUC Cheese / 1,19	Шоколад АВК чорний какао 57% 90 г / 194,5; батончик шоколадний Nestle Lion з карамеллю 42 г / 6,5; печиво Ашан смак пряженого молока 210 г / 33,8; вафлі Світоч Артек класичні 80 г / 65,6; крекер Тис солоний зі смаком сиру 100 г / 14	Шоколад Корона чорний без добавок 85 г / 225,8; батончик шоколадний Nestle Lion з карамеллю 42 г / 7,9; печиво Grona Maria 310 г / 64,2; вафлі Світоч Артек класичні 80 г / 81,9; крекер Тис солоний зі смаком сиру 100 г / 15,25
Олія (1 літр)	7,1	Rainbow Auringonkukkaöljy / 1,89	Олія Ашан соняшникова нерафінована / 30,99	Олія Чумак Золота соняшникова рафінована 1 л / 35,9
Яйця (штук)	220	Kananmunat M 10 kpl 580 g / 1,39	Яйця курячі Ашан 1 категорії 10 шт. / 19,7	Яйця курячі Квочка відбірні С0 10 шт. / 21,8
Маргарин	2	X-tra Margariini 60 %, 500 g / 1,90	Маргарин Олком Столичний Київський 50% 200 г / 59,5	Маргарин Олком Столичний Київський 50% 200 г / 62,5

* кг/рік на 1 працездатну особу

вартість співставна з фінськими цінами, а саме 60 центів і 14 гривень. Ціни на решту фруктів та овочів приблизно в 2–3 рази вище порівняно з цінами українських товарів. Водночас необхідно врахувати, що Фінляндія розташована на півночі й має субарктичний клімат [17], а Україна розміщена в найбільш сприятливому для рослинництва регіоні нашої планети. З огляду на це ціна фінського «фруктово-овочевого кошика» становить 25,81 EUR (700 грн.), а українського – 392 грн., отже, на нашу думку, різниця не є суттєвою. Однак варто врахувати, що це ціни осіннього сезону, а весною ця різниця взагалі нівелюється, якщо зіставляти з цінами сільськогосподарської продукції в Україні за весну-літо 2019 року.

Порівнюючи ціни на сухофрукти, кондитерські вироби, олію, яйця, маргарин, можемо зробити висновок, що ціни перебувають у близькому спів-

відношенні, а на деякі позиції розходження цін між українськими та фінськими торговими мережами не перевищує 1-2 EUR.

Ціни на м'ясні та молочні продукти у супермаркетах України та Фінляндії подано в табл. 3.

Досить дивною, на нашу думку, є ситуація з цінами на молочні продукти. Ця група товарів є однією з найважливіших і має входити до раціону кожного громадянина. Якщо для нетрадиційних у Фінляндії продуктів, таких як сметана і кефір, ціна в 2 рази вище, ніж в Україні (1–2 EUR), для молока перебуває на одному рівні, то для сиру моцарелла, голландського, плавленого і масла коров'ячого вона на 25%, 50%, 100% і 260% відповідно нижче порівняно з цінами в українських супермаркетах.

Ціна на м'ясо яловичини у Фінляндії вище приблизно в 2 рази, на свинину – в 1,5 рази, на м'ясо птиці перебуває на порівнюваному рівні, ціни на

Таблиця 3

Ціни на м'ясні та молочні продукти у супермаркетах України та Фінляндії

Харчовий продукт	Норма*	Назва супермаркету, найменування продукту, ціна за кг		
		Prisma, EUR	Ашан, грн.	Metro, грн.
<i>Молоко та молочні продукти</i>				
Молоко	60	Kotimaista kevytmaido 1,5 % / 0,69	Молоко Кожен День ультрапастеризоване 1,5% / 19,9	Молоко Аро ультрапастеризоване 1,5% / 19,9
Кисломолочні напої	60	Valio Hyvä suomalainen Arki jogurtti 1 kg mansikkabanaani / 0,98; Valio Gefilus Kefir juotava välipala 1 kg maustamaton laktoositon / 2,05	Йогурт Галичина лісова ягода 2,2% 870 г / 42,7; кефір Галичина Карпатський 2,5% 870 г / 33,3	Йогурт Галичина лісова ягода 2,2% 870 г / 46,26; кефір Галичина Карпатський 2,5% 870 / 30,69
Сир м'який	10	X-tra Моцарелла в розсолі 10%, 210 / 125 г / 7,12	Сир Ашан Моцарелла 18% 375 г / 282,4	Сир Гальбані Моцарелла легка в розсолі 28% 125 г / 287,2
Сметана	5	Deliciest Smetana 20% 350 g / 5,11	Сметана Молокія густа 20% 330 г / 89,79	Сметана Молокія 20% 400 г / 66,75
Сир твердий	3,5	Valio Oltermanni / 4,95	Сир Комо Голландський 45% / 271,6	Сир METRO Chef Голландський брусковий твердий 45% голова / 209,9
Сир плавлений	–	Sulateviipaleet 25% 20 viipaletta 400 g / 4,3	Сир Комо Створи свій Бутер вершковий плавлений скибочковий 8 скибочок 45% 150 г / 242,2	Сир Аро Тост плавлений скибочки 36,2% 130 г / 168,46
Масло вершкове	5	Valio voi 500 g normaalisuolainen 80% / 5,7	Масло Президент кисловершкове солоне 80% 200 г / 467,45	Масло Президент кисловершкове солоне 80% 200 г / 482,5
<i>М'ясо та м'ясні продукти</i>				
Яловичина	16	Rainbow naudan ulkopaistipala, maustamaton / 12,95	Яловичина Ашан філе / 160,95	Очний м'яз М'ясна гільдія яловичий охолоджений / 164,9
Свинина	8	Snellman Maatiaispiiga Pigta жареные кубики 400 г / 7,62	Свинина духовая / 124,95	Тазостегнова частина свиняча Глобино вакуум від 4 000 г / 114,9
Птиця	14	Kotimaista Broilerin Koipireisi Marinoitu (88% курки) / 1,98	Четверть курчат бройлерів охолоджена / 57,32	Задня чверть тушки курчат-бройлерів Гаврилівські курчата / 52,9
Субпродукти	4	Snellman n 500 g Naudan maksapala elimet / 5,98	Печінка М'ясна Весна свиняча / 45,56	Печінка свиняча М'ясна весна / 41,9
Ковбасні вироби	9	X-tra 900 g Grillinakki / 2,2; X-tra 500 g meetvursti / 6,38; Rainbow 250 g Balkan viipale / 3,92	Сосиски Кожен день ніжні перший сорт 220 г / 56,8; салями міністерська першого ґатунку / 222,05; ковбаса Ашан Молочна варена в/г / 153,5	Сосиски Аро Сорочинські перший ґатунку / 74,9; ковбаса Metro Chef сервелат варено-копчена вищого сорту / 228,04; ковбаса Глобино Лікарська варена 500 г / 139,8

* кг/рік на 1 працездатну особу

ковбасні вироби перебувають на співставному або нижчому рівні.

Ціни на рибні товари та інші харчові продукти у супермаркетах України та Фінляндії подано в табл. 4.

Ціни на свіжу рибу родини лососевих у Фінляндії нижче в півтора-два рази. Заморожена риба у фінських споживачів не користується попитом, або пропонується елітна продукція, тому ціни на неї в 2 рази вище порівняно з цінами на заморожену рибу в Україні.

Кава, чай та інші смакові товари здебільшого імпортуються як в Україну, так і у Фінляндію, але якщо ціни на чай, какао, паприку, корицю, оцет, морську сіль перебувають на приблизно однаковому рівні, то кава у Фінляндії коштує дешевше, а саме на 50% нижче ціна кави в зернах, на 20–30% нижче ціна меленої кави.

Популярні, але не дуже корисні для харчування картопляні чіпси, сік апельсиновий на 20–30% дешевші у фінській торговельній мережі.

Висновки з проведеного дослідження. В результаті проведених досліджень встановлено,

що «споживчий кошик» пересічного українського споживача обійдеться на 30% дешевше, ніж фінського. Якщо громадянин Фінляндії витратить 357 EUR, то українцеві доведеться викласти за продукцію порівняної якості в Україні 230–240 EUR залежно від торгової мережі. Здавалося б, 120 EUR, які економить українець порівняно з фінським громадянином, мали б зробити його багатшою людиною. Однак є одне велике але. Середня зарплата фіна складає 3072 дол. США, а в Україні – 357, хоча це офіційні дані за 2009 рік. За даними Мінфіну в серпні 2019 року середня зарплата по Україні склала 10537 грн., що по курсу НБУ за долар 25,32 становить 416 дол. США. Провівши розрахунки, ми встановили, що середньостатистичний житель Фінляндії витрачає у місяць 12,75% свого доходу на покупку продуктів харчування з набору «споживчого кошика», тоді як українцеві доведеться викласти за аналогічну кількість продуктів 62,16% від суми свого щомісячного доходу. На думку авторів, подальші дослідження доцільно проводити у напрямі вивчення впливу суми реального доходу за визначений період на формування купівельної поведінки покупців роздрібних мереж.

Таблиця 4

Ціни на рибні товари та інші харчові продукти у супермаркетах

Харчовий продукт	Норма*	Назва супермаркету, найменування продукту, ціна за кг		
		Prisma, EUR	Auhcan, грн.	Metro, грн.
<i>Риба та морепродукти</i>				
Риба свіжа, свіжоморожена	7	Rainbow B-leikattu lohifilee / 11,5; Findus Alaskanseiti MSC 400 г / 9,13	Форель філе / 399; Ашан мінтай філе вагове / 91,9	Лосось стейк 5 + / 339,9; філе мінтая Flagnap заморожене 700 г / 131,28
Оселедець	4	Sipulisilli 580 / 315 г / 7,27	Філе оселедця Санта Бремор Матіас Оригінал 1 000 г / 168,5	Філе оселедця Санта Бремор Матіас Оригінал 1 000 г / 161,5
Рибні продукти	2	Katkaravut Pakaste / 17,25	Креветки Кожен день варено-морожені 90/120 900 г / 143,7	Креветки Аго очищені швидко-заморожені 26/30 шт. 800 г / 374,87
<i>Інші харчові продукти</i>				
Чай	0,4	X-tra Ceylon tee 100 ps, 125 g/7,12	Чай Кожен день чорний байховий 20x1,5г / 216,5	Чай Аго чорний байховий дрібний 100 пак. / 172,67
Кава в зернах мелена	0,5	Kahvipavut, tumma paahto / 4,99; Rainbow kahvi 500 g sj suodatinkahvi / 4,98	Кава Ашан арабіка натуральна смажена в зернах 500 / 219,8; кава Ашан натуральна смажена мелена 200 г / 175,25	Кава Кава зі Львова Львівська в зернах 1 000 г / 244,9; кава мелена Кава зі Львова львівська 225 г / 211,6
Какао	–	Rainbow Kaakao 250 g / 7,56	Какао-порошок Chocolatier натуральний темний 80 г / 295,75	Какао Van екстра-темне 75 г / 183,75
Сіль	3	Meira Merisuola 800 g karkea / 0,59	Сіль морська Атлантика мілка 500 г / 24,38	Сіль METRO Chef харчова морська помел № 1 1кг / 14,9
Спеції (лавровий лист)	0,3	X-tra Mustapippuri kokonainen / 20,5; Jauhettu paprika / 8,9; Jauhettu kaneli / 11,78	Перець чорний горошок за 1 кг / 429,46; паприка Мрія мелена 20 г / 205; кориця Кожен день мелена 20 г / 195	Перець Аго чорний горошком 250 г / 238; паприка Мрія мелена 20 г / 275; кориця Metro Chef мелена 360 г / 416,38
Оцет		X-tra Väkiiviinaetikka 1,5 l / 0,85	Оцет Кожен день 9% 1 л / 10,54	Водний розчин Аго оцтової кислоти 9% / 10,88
Чіпси		X-tra 300g Suolatut perunalastut / 4,63	Чіпси Ашан солоні 170 г / 312,65	Чіпси тортілла METRO Chef з сіллю 200 г / 149,5
Сік		Rainbow 1L Appelsiiniitäys-mehu 100% / 0,79	Сік Sandora апельсиновий 500 мл / 34,2	Сік Sandora апельсиновий 500 мл / 35,0
Загальна сума, грн.		357,02×2705,7218=9659,97	6 530,95	6 377,88

* кг/рік на 1 працездатну особу

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Про прожитковий мінімум : Закон України. URL: <https://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/gna1054-966-xiv.html> (дата звернення: 13.10.2019).
2. Про затвердження наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг для основних соціальних і демографічних груп населення : Постанова Кабінету Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/780-2016-%D0%BF> (дата звернення: 13.10.2019).
3. Рішення. Іменем України / Окружний Адміністративний суд міста Києва. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v3639805-18#n2> (дата звернення: 13.10.2019).
4. Чому в Україні настільки дорога їжа: ціни давно можна порівняти з ЄС. URL: <https://www.segodaya.ua/ua/economics/enews/pochemu-v-ukraine-nastolko-dorogaya-eda-ceny-davno-sravnimy-s-es-1237592.html> (дата звернення: 22.03.2020).
5. Звіт про результати впровадження громадсько-професійної ініціативи з перегляду «споживчого кошику» та прожиткового мінімуму в Україні [2015–2019]. URL: <http://open-court.org/upload/iblock/aee/aee5e34db49fac45b64eca57adde7975.pdf> (дата звернення: 13.10.2019).
6. Средняя зарплата в Украине. URL: <https://index.minfin.com.ua/labour/salary/average> (дата звернення: 13.10.2019).
7. Споживчі ціни на основні види продуктів харчування в Україні та окремих країнах світу. Зима 2018/2019 років. URL: <http://edclub.com.ua/analitika/spozhyvchi-ciny-na-osnovni-vydy-produktiv-harchuvannya-v-ukrayini-ta-okremykh-krayinah-5> (дата звернення: 13.10.2019).
8. Споживчі ціни на основні види продуктів харчування в Україні та окремих країнах світу. Літо 2017 року. URL: <http://edclub.com.ua/analitika/spozhyvchi-ciny-na-osnovni-vydy-produktiv-harchuvannya-v-ukrayini-ta-okremykh-krayinah-5> (дата звернення: 13.10.2019).
9. Prisma. URL: <https://www.foodie.fi/products/selection> (дата звернення: 10.10.2019).
10. Ашан. URL: <https://auchan.zakaz.ua/uk> (дата звернення: 10.10.2019).
11. Метро. URL: https://metro.zakaz.ua/uk/?utm_medium=cpa&utm_source=admitad_cpa&utm_campaign=admitad&admitad_uid=d386b27c77dcc878d3ba1e61c42a96a5 (дата звернення: 10.10.2019).
12. Офіційний курс гривні щодо іноземних валют. URL: <https://bank.gov.ua/markets/exchangerates?date=13.10.2019&period=daily> (дата звернення: 13.10.2019).
13. S Group. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/S_Group (дата звернення: 13.10.2019).
14. Ашан Україна. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Ашан_Україна (дата звернення: 13.10.2019).
15. METRO Cash & Carry. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/METRO_Cash_%26_Carry (дата звернення: 13.10.2019).
16. METRO Cash & Carry. URL: <https://www.metro-cc.com/> (дата звернення: 13.10.2019).
17. Климат Финляндии. URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/Климат_Финляндии (дата звернення: 13.10.2019).

REFERENCES:

1. Zakon Ukrainy "Pro prozhytkovyi minimum", available at: <https://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/gna1054-966-xiv.html> (accessed 13 October 2019).
2. Kabinet Ministriv Ukrainy. Postanova "Pro zatverdzhennia naboriv produktiv kharchuvannia, naboriv neprodovolchychk tovariv ta naboriv posluh dlia osnovnykh sotsialnykh i demohrafichnykh hrup naselennia", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/780-2016-%D0%BF> (accessed 13 October 2019).
3. Okruzhnyi Administratyvnyi sud mista Kyieva. Rishennia. Imenem Ukrainy, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v3639805-18#n2> (accessed 13 October 2019).
4. Chomu v Ukraini nastilky doroha yizha: tsiny davno mozha porivniaty z ES. URL: <https://www.segodaya.ua/ua/economics/enews/pochemu-v-ukraine-nastolko-dorogaya-eda-ceny-davno-sravnimy-s-es-1237592.html> (accessed 22 March 2019).
5. Zvit pro rezultaty vprovadzhenia hromadsko-profesiinoi initsiatyvy z perehliadu "spozhyvchoho koshyku" ta prozhytkovoho minimumu v Ukraini [2015-2019], available at: <http://open-court.org/upload/iblock/aee/aee5e34db49fac45b64eca57adde7975.pdf> (accessed 13 October 2019).
6. Spysok stran po srednei zarabotnoi plate, available at: https://ru.wikipedia.org/wiki/Spysok_stran_po_srednei_zarabotnoi_plate (accessed:13 October 2019).
7. Sredniaia zarplata v Ukrayne, available at: <https://index.minfin.com.ua/labour/salary/average> (accessed 13 October 2019).
8. Spozhyvchi tsiny na osnovni vydy produktiv kharchuvannia v Ukraini ta okremykh krainakh svitu. Zyma 2018/2019 rokiv, available at: <http://edclub.com.ua/analitika/spozhyvchi-ciny-na-osnovni-vydy-produktiv-harchuvannya-v-ukrayini-ta-okremykh-krayinah-5> (accessed 13 October 2019).
9. Prisma, available at: <https://www.foodie.fi/products/selection> (accessed 10 October 2019).
10. Ashan, available at: <https://auchan.zakaz.ua/uk> (accessed 10 October 2019).
11. Metro, available at: https://metro.zakaz.ua/uk/?utm_medium=cpa&utm_source=admitad_cpa&utm_campaign=admitad&admitad_uid=d386b27c77dcc878d3ba1e61c42a96a5 (accessed 10 October 2019).
12. Ofitsiinyi kurs hryvni shchodo inozemnykh valiut, available at: <https://bank.gov.ua/markets/exchangerates?date=13.10.2019&period=daily> (accessed 13 October 2019).
13. S Group, available at: https://en.wikipedia.org/wiki/S_Group (accessed 13 October 2019).
14. Ashan Ukraina, available at: https://uk.wikipedia.org/wiki/Ashan_Ukraina (accessed 13 October 2019).
15. METRO Cash & Carry, available at: https://uk.wikipedia.org/wiki/METRO_Cash_%26_Carry (accessed 13 October 2019).
16. METRO Cash & Carry, available at: https://www.metro-cc.com (accessed 13 October 2019).
17. Klymat Fynliandy, available at: https://ru.wikipedia.org/wiki/Klymat_Fynliandy (accessed 13 October 2019).